



Holbergsgade 6  
DK-1057 København K

T +45 7226 9000  
F +45 7226 9001  
M sum@sum.dk  
W sum.dk

## Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 15-10-2018  
Enhed: JURPSYK  
Sagsbeh.: DEPACC  
Sagsnr.: 1807817  
Dok. nr.: 717338

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 17. september 2018 stillet følgende spørgsmål nr. 1424 (Alm. del) til sundhedsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Pernille Rosenkrantz-Theil (S).

Spørgsmål nr. 1424:

”Vil ministeren oplyse, hvilke retningslinjer der gælder for udskrivelse eller udgang for hhv. selvmordstruede og ikke-selvmordstruede patienter i psykiatrien, samt i hvilket omfang disse bliver overholdt?”

Svar:

Til besvarelse af spørgsmålet, har jeg indhentet bidrag fra Sundhedsstyrelsen og Danske Regioner.

For så vidt angår spørgsmålet om der gælder nogen overordnede regler eller retningslinjer på området, har Sundhedsstyrelsen bl.a. svaret følgende:

”Der påligger afdelingsledelsen på en psykiatrisk afdeling et ansvar for, at de nødvendige instrukser forefindes, og at disse afspejler autorisationslovens § 17 om omhu og samvittighedsfuldhed. Den enkelte sundhedsperson har dog altid et selvstændigt ansvar for at udvise omhu og samvittighedsfuldhed i sit faglige virke. Det er beskrevet i vejledning nr. 9001 af 20. november 2000 om udfærdigelse af instrukser (nu henhørende under Styrelsen for Patientsikkerhed), hvordan de enkelte afdelinger skal udarbejde endtydige og relevante instrukser for patientrelaterede kompetence- og ansvarsforhold samt for relevante kliniske procedurer.

Endvidere har Sundhedsstyrelsen udarbejdet Vurdering og visitation af selvmordstruede – Rådgivning til sundhedspersonale (2007), der indeholder vurderings- og visitationsredskaber af selvmordstruede, herunder: Risikofaktorer for selvmord og selvmordsforsøg, vurdering af selvmordsrisiko samt anbefalinger om, at der bør forefindes lokale instrukser og rutiner for modtagelse og vurdering af patienten, tilsyn med patienten, visitation samt opfølgning.”

I forlængelse af ovenstående er Danske Regioner endvidere blevet spurgt om, hvorvidt der findes lokale retningslinjer på området, og om de bliver fulgt. Danske Regioner har bl.a. svaret følgende:

”Danske Regioner har spurgt regionerne om ovenstående, og alle regioner har svaret, at de lokalt har retningslinjer for udskrivelse eller udgang for såvel selvmordstruede og ikke-selvmordstruede patienter i psykiatrien. Regionerne har enkeltvis svaret følgende:

Region Syddanmark

Psykiatrien i Region Syddanmark har en fælles retningslinje for vurdering af selvmordsrisiko. Alle patienter vurderes ved indlæggelse, overflytning til andet afsnit, ved væsentlige ændringer i patientens kliniske tilstand, medicinsk behandling eller psykosociale forhold, før orlov samt før udskrivelse. Alle indlagte patienter vurderes minimum en gang i døgnet. Patienter der vurderes i akut øget selvmordsrisiko, vurderes 3 gange i døgnet.

På baggrund af selvmordsrisikovurderingen, fastsættes forebyggende interventioner, herunder hvor hyppigt patienten skal tilses (observationsniveau) samt hvorvidt patienten vurderes at kunne have udgang samt aftaler om varighed og rammer for dette.

Observationsniveauet og øvrige aftaler om eksempelvis udgang justeres løbende, så det modsvarer patientens aktuelle risikovurdering.

Alle patienter selvmordsrisikovurderes inden orlov og inden udskrivelse. Herud fra besluttet det, om det er forsvarligt at give patienten lov til at gå ud af afdelingen, og om det i givet fald skal være med ledsager eller personale.

Region Syddanmark har stort fokus på vurderingen af selvmordsrisiko, og der pågår løbende undervisning af personalet og alle medarbejdere i en klinisk funktion, skal en gang årligt gennemføre et e-learningkursus udarbejdet af Center for Selvmordsforebyggelse og Psykiatrien i Region Syddanmark.

Der afholdes årligt patientsikkerhedsrunder i Psykiatrien i Region Syddanmark, hvor der blandt andet følges op på efterlevelse af retningslinjen, ligesom der foretages analyser af selvmord og alvorlige selvmordsforsøg, med henblik på læring.

#### Region Hovedstaden

I Region Hovedstadens psykiatri er retningslinjerne for udskrivelse og udgang for selvmordstruede patienter reguleret i en vejledning "Selvmordsrisiko – vurdering af, hos voksne samt børn/unge over 10 år i psykiatrien". Vejledningen gælder for både Region Hovedstaden og Region Sjælland.

Formålet med vejledningen er, at det kliniske personale kan identificere patienters aktuelle selvmordsrisiko og iværksætte tiltag, der forebygger, at patienter forsøger eller begår selvmord. Vejledningen omhandler hvilke oplysninger, der skal indhentes samt hvilke forholdsregler der bør tages i forbindelse med selvmordstruede patienter.

Det fremgår af vejledningen, at alle patienter over 10 år skal have foretaget selvmordsrisikovurdering i forbindelse med blandt andet indlæggelse, udskrivelse, orlov, udgang og ambulante forløb. Risikovurderingen skal være foretaget inden for samme døgn, hvor udgang/udskrivelse finder sted.

Identifikation og vurdering af selvmordsrisiko er en faglig vurdering, der er baseret på anamnese og psykopatologi, som afdækkes ved at undersøge for selvmordsadfærd, vurdering af den aktuelle kliniske tilstand, risikofaktorer og beskyttende faktorer. På den baggrund foretages en klinisk vurdering af selvmordsrisikoniveauet og risikoen håndteres afhængig af behov for indsats. Det kan fx være udarbejdelse af kriseplan, inddragelse af netværk og pårørende, hyppig kontakt eller indlæggelse.

Det er ikke muligt på statistisk grundlag at genere data på i hvilket omfang vejledningen altid anvendes, men der er meget stort fokus på netop forebyggelse af selvmord i Region Hovedstaden Psykiatri. I forbindelse med tracer af journaler og ved gennemgang af journaler ved utilsigtede hændelser findes i stort set alle tilfælde, at vejledningen er fulgt nøje.

#### Region Sjælland

Psykiatrien i Region Sjælland har - som nævnt ovenfor - samme retningslinje som Region Hovedstaden: "Selvmordsrisikovurdering af, hos voksne og børn/unge over 10 år i psykiatrien". Endvidere har regionen følgende retningslinjer:

- Retningslinjer for samarbejde med kommunerne om indlæggelse og udskrivelse – Psykiatrien.
- Retningslinjer for afdeling for Retspsykiatri herunder Sikringen gælder særlige regler for udgang:
  - Udgang – Regional retspsykiatri
  - Udgang fra Sikringsafdelingen – Afdeling for Retspsykiatri

Psykiatrien arbejder efter de gældende retningslinjer.

#### Region Midtjylland

Psykiatrien i Region Midtjylland har en retningslinje for vurdering af selvmordsrisiko. Det fremgår af denne, at der skal ske selvmordsrisikovurdering ved bl.a. udskrivelse, orlov, overflytning, afslutning af ambulante forløb etc. Der skal derfor altid foretages selvmordsrisikovurdering ved udskrivelser i psykiatrien.

Selvmordsrisikovurderingen er inddelt i tre niveauer. Ved risikoniveau 1 vurderes det, at der ikke er øget risiko for selvmord. Vurdering af selvmordsrisiko er derfor ikke til hindring for en eventuel udskrivelse. Risikoniveau 2 indikerer, at der er tale om en øget risiko. Personale bør derfor genoverveje udskrivelse samt iværksætte tiltag til at understøtte en udskrivelse i forhold til den øgede risiko. Ved risikoniveau 3 er der tale om en akut øget risiko. Udskrivning skal her genovervejes. Hvis patienten ønsker udskrivning skal personale overveje tvangsindlæggelse.

Retningslinjen er kendt hos de psykiatriske afdelinger og kan let findes af ledere og medarbejdere i regionens e-dok. Nogle afdelinger har lavet egne tilføjelser, lokale instrukser etc.

#### Region Nordjylland

I Region Nordjylland er forebyggelse af selvmord et højt prioriteret indsatsområde, som følgelig er grundigt reguleret via kliniske retningslinjer og instrukser. Der findes tre særligt centrale retningslinjer, som på forskellig vis rammesætter udskrivningen af patienter fra Psykiatrien i Region Nordjylland og forebyggelse af selvmord og selvmordsforsøg i den forbindelse:

- Retningslinje vedrørende sundhedsaftalen om indlæggelse og udskrivelse, som beskriver arbejdsdeling og centrale processer i forhold til udskrivelse af patienter fra psykiatrisk sengeafsnit i almindelighed. Disse kerneprocesser danner grundlaget for samarbejdet om patienter med bl.a. suicidalrisiko i regionen.
- Retningslinje vedrørende vurdering, intervention og forebyggelse af selvmordsrisiko, som rummer principper for screening og relevante forhåndsregler vedrørende udgang og udskrivelse. Retningslinjen fastslår, at samtlige patienter > 12 år og relevante patienter < 12 år skal risikovurderes systematisk

på fastdefinerede tidspunkter. Risikovurderingen resulterer i fastlæggelse af (standardiseret) risikoniveau – henholdsvis 'Ingen øget selvmordsrisiko', 'Øget selvmordsrisiko' og 'Akut øget selvmordsrisiko', som udløser nærmere bestemte forebyggende interventioner. Retningslinjen giver desuden anvisning om, hvordan risici og interventioner dokumenteres mhp. effektiv intern information. Psykiatrien i Region Nordjylland gennemfører intern kompetenceudvikling med afsæt i disse principper for at sikre høj kvalitet i indsatsen.

- Retningslinje vedrørende epikriser i Psykiatrien, som beskriver, hvilken information der gives til praktiserende læge i forbindelse med udskrivelse fra psykiatrisk sengeafsnit herunder oplysninger om evt. suicidalrisiko.

Hertil kommer en række kliniske tjeklister samt lokale instrukser, som dog vurderes at være på et detaljeringsniveau, som ikke afspejler det efterspurgte.”

Med venlig hilsen

Ellen Trane Nørby / Anncathrine Carl